

جادوی رنگ

در نقاشی ایرانی

محمّد آریا
سعید فولادی

تهران، خیابان انقلاب

خیابان منیری جاوید (آودیهشت)

شماره پستی: ۱۴۱۸۵۲۱

خیابان افق نژاد، کد پستی: ۱۴۱۸۵۲۱

تلفن: ۰۲۱-۸۸۴۷۱۱۱

۰۲۱-۸۸۴۷۱۱۱، ۰۲۱-۸۸۴۷۱۱۱

دورنگار و پیام گیر: ۰۲۱-۸۸۴۷۱۱۱

قونسوری - امیری

عنوان: جادوی رنگ در نقاشی ایرانی

نویسنده: محمد امیری - سعید قونسوری

ناشر: مؤسسه انتشاراتی جمال هنر

طراح جلد: محمد امیری

نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۶

تیراژ: ۱۰۰ جلد

قیمت: ۸۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۲۸۵-۳۳-۶

سرشت: امیری محمد ۱۳۶۱ -

عنوان و نام پدیدآور: جادوی رنگ در نقاشی ایرانی / نویسنده محمد امیری، سعید قونسوری

مشخصات نشر: تهران: جمال هنر، ۱۳۹۶.

مشخصات ظاهری: ۱۴۱×۵/۱۴×۵/۲۱ س.م.

شابک: 978-600-7285-33-6

وضعیت فهرست نویسی: فیا

موضوع: نقاشی ایرانی -- تاریخ

موضوع: Painting, Iranian -- History

موضوع: رنگ در هنر

موضوع: Color in art

شماره افزوده: قونسوری، سعید، ۱۳۲۶ -

رده بندی کنگره: ND ۹۸۰ / ف ۸۱۳ ج ۲ ۱۳۹۶

رده بندی دیویی: ۷۵۹/۹۵۵

شماره کتابشناسی ملی: ۴۶۷۵۱۱۶

فهرست مطالب

۱۳.....	جادوی رنگ (۱)
۴۲.....	جادوی رنگ (۲)
۶۴.....	جادوی رنگ (۳)
۸۵.....	جادوی رنگ (۴)
۱۰۵.....	جادوی رنگ (۵)

رنگ و نقاشی در ایران باستان

تاریخ سکونت ایران بر اساس یافته‌های باستان‌شناسی در خرم‌آباد و لرستان به ۴۰ تا ۵۰ هزار سال قبل بر می‌گردد. بعضی منابع به نشانه‌هایی از سکونت در سرزمین بران اشاره می‌کنند که مربوط به ۲۰۰ تا ۴۰۰ هزار سال قبل مربوط می‌شود. در تمدن سیلک نمونه‌هایی از رنگ‌آمیزی دیوارها مربوط به هزاره پنجم پیش از میلاد به دست آمده است. ایرانیان پیش از زمان کاشی کاری بناهای خود را با نقاشی و رنگ تزئین می‌کردند. البته این نقاشی و رنگ معمولاً از گل و بوته، منظره و از این گونه موضوعات تجاوز نمی‌کرد. نقاشی روی دیوار تا حدود قرن چهارم هجری در کنار رقبای دیگر دوام یافت. اینک با ظهور جلا و صیقل و نقوش کاشی رفته رفته جایگزین پیشین خرم‌آباد را از دست داد.

■ رنگ و نقاشی دوران عیلامیان

عیلامیان گاهی دیواره‌های داخلی بناها را با ردیفی از تصاویر هیولاها و جانوران خیالی و اسطوره ای پر

می‌کردند. شاید نتوان به این عمل به جرأت نام تزئین داد. چراکه ممکن است این رفتار بیشتر برخاسته از نیازهای آئینی باشد تا حس زیبایی‌شناسی. اگرچه همچنان می‌توان از آنها به عنوان اثری هنری یاد کرد. هفت تپه یکی از قدیمی‌ترین آثار به جا مانده از عیلامیان در ایران کنونی است. آنچه از گزارشات حفاری این منطقه به دست می‌آید این است که؛ در یکی از بگورات‌های هفت تپه (کاخ شماره ۱) بر روی زمین آثار ناشی از دیوارها بر روی قطعات آوار دیده شده است. این اشیاء بیشتر قسمت بالای دیوار را تزئین می‌کرده است. قطعات رنگی بدون زمینه گچی گویای این مطلب است که نقاشی‌ها بر روی سطوح صاف گلی اجرا می‌شده است. متأسفانه تعداد بزرگی که مضامین تصاویر را روشن کنند به دست نیامده است. احتمالاً علاوه بر نقوش هندسی با اشکال دایره (با اثر پایه پرگار)، مثلث، چهارگوش و مربع، مسابوبی از طبیعت هم بر دیوارها نقش می‌شده است. رنگ‌های به کار رفته شامل آبی، قرمز، زرد، خاکستری، سیاه و سفید بوده است. مسلماً این بناها در دوران آبادانی با وجود نقاشی‌های صحنه‌های تزئینی جلا و شکوه خاصی داشته.